

Jak se třpytí březové listy. Jak klidně stojí platan,
A jak jasan něžně chvěje svými listy. Zcela bez zamyš-
lení sedíme, díváme se a nasloucháme.

Koupíme ještě jednu růži a darujeme ji Marii,
A ještě jednu růži koupíme. A kytici růží.
Peníze nerozhodují.

Jsme podobni aristokratům žijícím ze svého jmění,
Jsme trochu stranou těžkého života. Nepronikáme sem
jako splašky. Zasneme sami nad sebou.
Signorina Maria — — —

Seděla v opeře na malém červeném sametovém
křesle, oblečena v úplně prostých šatech, avšak z těž-
kého černého hedvábí, které se bez záhybů a nabírání
rozdělovalo do dvou částí, jako by pod nimi nebylo
nic než dvě štíhlé nohy. Těžký zlatý náhrdelník,
kroucený jako konopná šňura, padal od hrdla k pasu.
Seděla jako ve vzduchoprázdnu, v dutině naplněné
hudbou, zcela nepřítomně a nechávala kolem sebe
míjet vlny tónů, jako poutník nechává u znaveného
proudu míjet vlny řeky. Spějte dál! Seděla pokojně na
malém sametovém křesle, téměř jako by odpočívala.
Pojednou řekla paní Pavla Döngesová — Siegelinda:

„Tento krb i já patříme Hundingovi!“

Je to jako křídlová doba duše: „Patřím!“

„Patřím — — —“ pomyslí si dáma.

Ticho. Mlčení. Soustředění — — —

Pojednou však zazní stříbrné pozouny duše, bořící
se do Jericha v trosky, a Siegelinda slaví vnitřní vítězství
a ví, že nyní už nebude patřit nikomu než své vlastní
duši!! Tu se usměje — — — „Sieg-Mund!“

Dáma v černém hedvábí zbystrila sluch —. Pohnu-
la se trochu na sametovém křesle jakoby v rozpacích.
Temno bylo v temné komnatě temného pána Hun-
dinga — — —. Vtom se otevřely temné dveře a dovnitř
zazářila jarní noc. Dáma si pomyslí: „Takto se
otvírají dveře a jarní noci září dovnitř?!“

Ano, tak!

Pak přišlo slovo ze Siegmundova srdce do srdce
Siegelindina: „Sestro — milenko — — —!“

„Och — —“ vzdychli v duchu mnozí posluchači, „co je to!“ Potom si pomyslili: „Nu ovšem, utopí se to v hubě, zaplat pánbůh — —“.

Dáma se modlila: „Richard Wagner! Můj bože! Slyším tě! Jak je to prostě! Jak evangelické! Ano, být nejbratřší bratrem své ženy! To je to. Nejsesterší! sestrou svého milence! O čem je tad, třeba hloubat! Tak je to. Amen — —“.

Vzápětí se opět zahalila, opustila chrám své duše. Opět přicházely vlny tónů, klouzající jako vlny proudů kolem znaveného poutníka — —. Strašný hluk. Rukojet Nothungova meče se rozžhuvuje. Co jí je do meče a do jeho žárů! Slyší slovo: „Sestro — — milenko!“ Hanba krve?! Ne, pocta krve! Sestersky milovaná! Co jí záleží na meči?! Opona padá — —. Desetiminutová přestávka.

Manžel přinesl ořechy v kávovém krému.

Druhý jednání: Vlny tónů, vlny, příboj, vír, šum, hukot, pěna, odliv, uklidnění, mír, kolébání bez překážek —. A tiseň! A znovu mír — —.

Potom pravila paní Sedelmayrová — Valkýra zřetelně Votanovi: „Jsem jen tvá vůle! Nic jiného. Tyd nejpríbuznější příbuzná! Tvá nejvlastnější vůle, jež se stala ženou! A proto božská, protože Bůh v tobě, tvoje lepší já. Mimo pozemské ženství, které oslabuje a poráží mužskou vůli. Jsem tvá nejpravdivější, nejvnitřnější vůle. To, co sis přál, aniž sis to přál, jako si jiných Goethe přál zbasnit naráz druhý díl Fausta! Tvé nejhlubší já, v tobě zajaté a možná zasuté, polo-mrtvé, tvé já v tobě samém, odňaté tužbám a nadějím dne, jsem tvoje já samo od sebe osvobozené!“

Dáma si pomyslíla: „Tak tomu má být! Musíme být pro muže jeho nejopravdovější, nejvnitřnější vůli, odňatou tužbám a přáním hodiny! Nikoliv noční vášni

jeho tužeb! Nikoliv ochránkyň jeho denní lhostejnosti! Ne! Jeho vůli po věčnosti! Vůli jeho duše, kterou sám v návalu činnosti podceňuje a přehlíží, posvátnou a neotřesitelnou božskou vůli v něm, aby ze svých polovičatostí vytvořil něco uceleného, aby sám proti sobě, omylnému a znavenému, zvolil vůli! Musíme být vůdkyněmi, které jako horší průvodci neúnavně jdou za nuznou msdu po cestě své síly k vrcholům! My však nejsme dosud milované sestry, Valkýry, jsme — — milenky!“

Potom se znovu schoučila na úzkém křesle z červeneho sametu. Vlny tónů přicházely jako voda, která šumí přes velké oblé kameny, hněvá se, že něco ruší její běh, vrací se potom s bubláním sama k sobě, a když ji oblé kameny vyruší, pomalu se opět uklidňuje a tiší své temné záhyby, třeptící se v slunci —. Tak slyšela hudbu. Avšak slova?! To teprve byla hudba! Srozumitelná v nesrozumitelnosti!

Valkýra oznámila hrdinovi brzkou smrt a vznešené zmrtvýchvání ve Valhale!

Ale na hrdinově klně odpočívala jeho sestra, jeho žena, odvedená choť Hundingova, Siegelinda, která musela ještě dýchat pozemský vzduch. Pravil klidně Valkýře: „Ne! Pozdravuj Votana! Pozdravuj Valhalu! Pozdravuj čest, slávu a všechny blaženosti! Zůstanu — u své ženy!“

Jednoduchý šat z černého hedvábí se zachvěl a zlatý řetěz se trochu zatřpytil. Zůstala však na sametovém křesle bez pohnutí. V jejím nitru dlela Valkýra se svým nadpozemským srdcem.

Potom pravila Valkýra jemně: „Pro to ubohé, hledé těhotné stvoření se vzdáváš blaženosti Valhaly?!“ „Ano, pro ně — —“.

Dáma v černém hedvábí sklonila hlavu ke knize

a textem. Vlny tónů přicházely a rozplývaly se — — — — —.
Došlo k hrozným bojům v horách a hrdinové padali.
Opona klesla.

Manžel si pomyslí: „Mám nádhernou ženu. Teprve v podobných chvílích si to uvědomuji. Skutečně vyšší bytost. Ale ve všedním životě?! Nyní však cítím, co mě k ní poutá. Musela by být pořád na Wagnerovi. Je to však možné?! Pstruzi v kuchyňském škopku! Jak bych si přál pustit ji tam, do potoků. Bohužel není to možné — — — — —.“

Třetí jednání.

Strašný šum. Hrozně lijáky na pěnicích se vlnách oceánů. Co na tom dámě záleží?! Využijte se, pak přijde Siegelinda, žena Hundingova a dívka a sestra zabitého Siegmunda. Musel do Valhaly!

Stojí zde se svěšenými rameny a přeje si zemřít. Vtom jí praví nádherná, přátelská Valkýra: „V tvém lůně, ženo, žije Siegmund. Žij, aby žil on! Jsi buditelka jeho zemělé bytosti! Nikdy neumírá muž, který se svou sesterskou milenkou, druhou podobou vlastního já, zplodí sám ze sebe syna! Slavi vlastní zmrtnýchustání! A právě tím zplodí světlo ze své temnoty!“

Dáma si pomyslí: „Každý člověk může zplodit světlo ze své temnoty, nalezne-li láska bratrská lásku sesterskou. Zplodit Sieg-Frieda! Avšak naši chlapci?!“

Siegelinda, která si přála zemřít, přeje si nyní žít! Aby žil Siegmund, nejbratřejší choť, zabítý hrdina. Nosí jej, jeho druhý, vyšší život, jeho syna, ve svém ubohém klíně! Siegelinda chce žít, aby zrodila Siegmunda k jeho nejvyššímu bytí, k Siegmundovu synu! To je přáním ženy! A prchá do houštin žít, zemřít, rodit — — — — —.

Zde zavřela dáma v černém hedvábí knihu s textem a už ji neotevřela.

Vlny tónů přicházely a rozplývaly se — — — — —.
Mnohým posluchačům připadalo toto „kouzlo ohně“ božské a byli zcela unešeni. *Konečné nalezi hudbu, kterou chápali.* Dáma však zůstala chladná, *protože zaslechla nezaslechnutelné!* Pochopitelné nechá vá chladným, jako kdyby se řeklo: Dvě a tři je pět. Jako by zde již nebyla a šla za Siegelindou do houštin umřít, rodit Siegmundova syna! Odešla s touto bledou ženou — — — — —.

Vlny tónů přicházely a rozplývaly se — — — — —.
Konec — — — — —.

lhned u hotelu, nalevo od bílé silnice,
je svažující se louka, na kterou nikdo nechodí.
Tento pestrobarevný polouček je v prapůvodním
stavu.

Na červeném bodláčí houpe se stehlík
a šedé koptívy skrývají žluté šneky.

Byla to dva metry vysoká, hustá změt,
hnědá, šedá a bílá, ponurá za svitu měsíce.

Zde jsem pozoroval spanilý střídání spanilých
ročních dob.

Nahoře se stavělo ze statisíců bílých betonových
kostek
a dole byly koleje terstské dráhy.

Zde však, na svažujícím se a nepřístupném paloučku,
otvíral měsíc měsíci dveře.

Každý přicházel ve *svém* svátečním ustrojení.

A každý jsem pozdravil vděčným pohledem.

Byl to můj kalendář. Podle změn jsem poznával
každý měsíc, každý týden, ba každý den.

Chtělo-li všechno rozkvést, předvídal jsem to a před-
vídal jsem, *muselo-li* všechno zemřít!

Kdo tě bude pozorovat nyní, když jsem pryč?!

Je, a přesto *již není* — — —

L'âme, c'est la nature devenue *conscience* de soi-
même!

Et puis: La nature *n'existe* que lorsqu'on *l'aime!*

Gramofonová deska

(Německá gramofonová akciová společnost.)

C 2—42 53 I. Schubert: Pstruh.

Krystalově průzračná horská bystřina, bublající
mezi skalami a smrky, vyjádřená hudbou. Pstruh,
velivratný světlešedý, červeně tečkovaný dravec, číhá
nehnutě, jakoby unášen proudem a vrhá se střelbitě
na kořist hned dole, hned nahoře. Podivuhodná vřázd-
y chřívosti!

Klavírním doprovodem je jemné a jednotvárné
smučené hlubokých temnězelených horských bystřin.
Mikrotečný život mizí. Všechno se mění v pohádku
o přiroděl!

V Gmundenu si jedna dáma dávala denně v od-
poledních hodinách u hodináře dvakrát až třikrát
přehrávat gramofonovou desku C 2—42 53 I. Sedala
na taburetu a já postával blízko aparátu.

Nikdy jsme spolu nepromluvíli.

Později vždy s koncertem čekávala, až se objevím.

Jednou, když zaplatila trojí přehráni, chtěla odejít.

Vtom jsem je zaplatil po čtvrté. Zastavila se u dveří
a vyslechla je až do konce.

Gramofonová deska C 2—42 53 I, Schubert: Pstruh.

Jednoho dne již nepřišla.

Jako její dar mi zůstala tato píseň.

Nastal podzim a proměnáda prosvitla světležlutým,
mizejícím listím.

V té době zavřeli také gramofon v hodinářském
krámě, protože se už nevyplácel.

Existují tři pochody, v nichž se udatnost před smrtí a pach krve proměnily v hudbu.

Lotrinský pochod (Louis Ganne).

Pod hvězdnatou vlajkou (Susa).

Vstup gladiátorů (Fučík).

Musí se hrát bříce a se strašnou rozhodností.

Kapelník at je nemilosrdným vojevůdcem a nástroje jako by chtěly pochodovat přímo vsříc smrti.

Hrdiny at jsou obzvláště malé bubny a klarinety!

Zemřít pro vlast! Ex!

Současné nutno vidět pluky odhazující poslední pud sebezáchovy!

Kupředu, kupředu, kupředu!

Strašlivá nemoc zachvátila mozek a celý nervový

system: „Ty nebo já, pse!“

Jinak nic!

Gannův Lotrinský pochod je extraktem fanatické touhy po odplatě.

S pochodem Pod hvězdnatou vlajkou pochoduje

Amerika s radostí vsříc smrti.

Vstup gladiátorů do arény je zhudebnělý osud lidí odhodlaných k smrti.

Viř, malý, plochý bubne, až prasknou bubínky v uších posluchačů, vřešti, klarinete, jako těhotné

ženy při porodu a ty, base, mruč temně a osudově jako sbor v řeckých tragediích!

Ty však, kapelníku-veliteli, buď nemilosrdný, rozhodný a strašný!

Jedno je pozoruhodné v mém životě. Neustále totéž. Jako kdybych nestál a neuzával. A přesto jsem už hodně starý a na smrt nemocný. Když mi bylo třicet pět let, přimkly se ke mně u Gmundského jezírka, které vroucně miluji, dvě děti ve věku devíti a jedenácti let. Tím vznikla moje vůbec první skizza „Devět a jedenáct“, kterou jsem napsal v noci po rozloučení s nimi. Devítiletá jednou večer odmítla večeri a se slzami v očích prohlásila, že nebude jíst, dokud se k nim nepřestěhuji. Nato mi její otec napsal, že si již nepřeje jakýkoliv ústní nebo písemný styk, ba dokonce ani pozdrav na ulici, protože se kvůli mně nemíní vystěhovat. Stalo se přesně podle jeho přání. O osm let později po jedné premiéře v Burgtheateru se otec objevil se svými dcerami, které rozkvetly v nádherné bytosti, u mého obvyklého stolu v pivovaru U lva. „Přicházím k vám, protože moje dcerka vyrostla přesně tak, jako kdybyste se byl k nám tehdy podle jejího vroucného přání přistěhoval; stal se z ní snilek vzdálený svět!“

O tři dny později ji v Kärntnerově ulici ranila mozková mrtvice. Řekla chvilku předtím: „Tamhle přichází můj milovaný pěvec Schmedes se svou rozkošnou dcerkou s gazelíma nohama...!“ Zakolísala a byla mrtva.

Jel jsem s rodiči v smutečním voze.

Pláčící otec, který je nyní už také mrtev, mi pravil: „Kdybych to byl mohl tušit, býval byste se musel

„Mémoires d'un âne“, „Les petites filles modèles“,
nesmíš však, zesměšnil by ses,
dnes jako kdysi.

Kdy se však nezesměšníme, jsme-li nadšeni?/
Nikdy! Jen věčný střízlivec zachová si v životě
slušnost, sebekázeň a důstojnost. V každé situaci. Fuu!

KAVÁRNA

Máš takové nebo onaké starosti — — — do kavárny!
Nemohla k tobě přijít z nějakého, byt sebevěroho-
nějšího důvodu — — — do kavárny!

Máš roztrhané boty — — — kavárna!

Máš čtyři sta korun příjmu a utrácíš pět set — — —
kavárna!

Jsi úzkostlivě spořivý a nic si nedopřeješ — kavárna!

Jsi úředníkem a byl by ses rád stal lékařem — — —
kavárna!

Nenalézáš žádnou, která by se k tobě hodila — — —
kavárna!

Stojíš uvnitřně před sebevraždou — — — kavárna!

Nenávídíš a podceňuješ lidi, a přesto se bez nich
neobejdeš — — — kavárna!

Již nikde ti nedají na dluh — — — kavárna!

Viděl jsem v horském lese dělníky pracovat od sedmi ráno do šesti večer na opravě telegrafního sloupu, který zlomila v noci bouře. Překvapila mě jejich bezstarostnost; ani stopy po myšlence, stojí-li za to přijít na svět, abychom opravovali zlomené telegrafní sloupy v horském lese, patřícím nějakému knížeti. Naopak, zdálo se, že opravu tohoto telegrafního sloupu považují za nejdůležitější věc na světě. Byli to lékaři telegrafních sloupů. Kolem nich na starých smrcích hejlící a veverka, přicházel déšť, mlha a znovu slunce, oni však zůstávali soustředěni na opravu telegrafního sloupu. Jemu patřila všechna jejich starost, byl součástí světového dění. Mezi těmito dělníky byli geniové, kteří jedním rázem pochopili, co je třeba zařídit, dále rozvažovali a opatrní lidé a konečně zde byli námezdní dělníci, konající jen příkázanou práci. Okolo telegrafního sloupu v knížecím lese bylo tedy vlastně shromážděno celé lidstvo. Šel jsem kolem a rozdával doutníky jako císař Josef, pouze lacinější. Proč ne? „Prager Tagblatt“ poslal mi totiž právě za přetisky devět korun. Přetisk je přece již samo o sobě dost velká čest. Peníze jsem částečně věnoval na mecenášství a částečně na občasnou pomoc lidem. Dělníci byli nesmírně překvapeni. Jeden z nich mi řekl: „Na lichtensteinské silnici porazila bouře půl metru silné stromy!“ Toto sdělení bylo jistým druhem revanše za mou laskavost. „Je to možné?!“ zeptal jsem se přátelsky udiven a šel jsem spokojeně dál.

(Rozhovor s jednou roztomilou Američankou)

„Peter, proč se jmenuje kavárna od můj proslulý muž, architekt Loos, *Capua*?!“
 „To nelze vysvětlit!“
 „Old idiot!“
 „Když totiž římské legie — — — — —.“
 „Peter, do it be foolish, what's that *legie*?!“
 „Haha — — — vojáci, oficii — — — — —.“
 „Ah, the officers — — — — —!“ tomu rozuměla.
 „Když římský vojáci prodlévali již příliš dlouho v Capui — — — — —.“
 „Peter, idiot, what's that *prodlévat*?!“
 „They were staying there too long time — — — — —.“
 „Aha!“
 „Stali se neschopnými — — — — —.“
 „What's that *neschopnými*?!“
 „They could not more — — — — —.“
 „Aha!“
 „They could not more go in the war, nebyli už s to without do války!“
 „What's for connex with the coffee-house of my grand Dolf?!“
 „Kdo tam *sedí*, je mu *tak dobře*, že již není s to jít *nikam jinam*!“
 „Oh, my Dolf je největší architekt na celý svět!“
 „Vem tě čert!“

V „Tabarinu“ zaplatili páni za květiny pro slečnu Pavlu:

Fialové karafiáty: 20 korun.

Třešňově růžová poupata: 30 korun.

Kytice *Mimosa pudica*: 10 korun.

Kytice zelenobílých kalin: 10 korun.

„Dej sluhovi tři koruny, ať mi to odnese do autu. Ale předním vchodem, aby je všichni viděli!“

Druhý den ráno řeklo mi překrásné sedmnáctileté děvče z kuchyně s popelavě plavými vlasy: „Božínku, už jsou sněženky, jako u nás v lesních bažínách u Steinhausu, ale jsou ještě drahé, kytička třicet halířů!“

Nemám knihovnu, nemám knihy, mám jen několik „životních biblí“, to jest knih, které od počátku nějak určovaly můj vnitřní život: „Les petites filles modèles“ od komtesy de Ségur, nee Rostopchine; „Hermandina a Dorotheu“ od Goetha; „O půvabu a vznešenosti“ od Schillera; „Ecce poeta“ od Dra Friedella; „Dombey and Son“ od Dickense atd. atd. a „*La vie des abeilles*“ od Maeterlincka. Tuto poslední knihu jsem dnes za přítomnosti své drahé přítelkyně Pavly Sch. veřejně spálil ve svém pokojíku nad otevřeným ohněm svého lihového vaříče, který byl postaven na porcelánovém talíři. Moje přítelkyně mumlala k tomu modlitbu: „Pryč s *předsudky*, s tímto *prokletím lidstva!*“ Řekněte, že se zbláznila. Nehněvejte se, ona se nezbláznila! Maeterlinck pochopil život a složitý ruch *učelí říše* jako nikdo jiný, tedy jako *básmík!* O stejné komplikované, změtené a podivuhodné lidské říši neměl však ani ponětí, ani pro ni *básmické spravedlnosti*. Byl proto *spálen!*

Ze všech, ze všech nejšťastnější je překrásná světlá hnědá kachna na schönbrunnském rybníku. Je obklopena nešťastnými supy a orly, kteří touží v klecích po dalekém obzoru. Truchlí sup obrovský, truchlí orl královský, truchlí sup hnědý. Truchlí výr i sokol obecný. Tetřevíce truchlí pro svůj tajemný úkryt i pro tokání tetřeva v šeru horského lesa. Černým labutím chybějící australská jezera a pelikánům nekonečné pobřežní zátočiny zarostlé rákosím. Všichni, všichni okolo světlehnědé kachny něco postrádají a pro něco truchlí. Jen ona žije svobodně — pouze bezpěkněji, chráněna před liškou, fretkou i před nedostatkem potraviny. Jenom jedno jí chybí — — — neví nic o svém výsadním postavení. Považuje je bohužel za samozřejmě.

Nikdy přímo nevzdorující osudu, nikdy přímo nespokojené, nikdy nezavídací nebo neproklínající ty,

pro které jsou nuceny konat

za nejhůbenější spropitné nejhorší práci!

Věčné shovívavě beroucí na sebe

hroznou tíhu tohoto bytí, vlastně nebytí,

jako by věděly příliš dobře,

že pro ně zde není *spravedlnosti!*

Téměř s úsměvem potácejí se tyto

opravdové šlechtičny bídy

nad propastmi vlastního života, jdou z práce do práce a nechápu ty,

které se z *lenosti* prodávají!

Jejich vzájemné rozhovory jsou *posudtné,*

protože se točí *kolem ničeho*

a zase kolem ničeho!

Zrovna jako u dětí! Zrovna tak.

„Ničím z ničeho“ *mohl* bys je tedy *obšťastnit!*

Kdo, kdo však k tomu *má chuť?*!

Prázdní, sprostí, nudní a bezcenní muži,

je možno vám v této věci „sejmout bělmo“,

protože milujete pouze „nejnáročnější“?!?

Pro *vdážené* *nesobecky* pracující,

jako pro mou pokojskou Antonii Plazkovou,

nemáte bohužel i bohudík citu!

Proto zůstávají také *ušetřeny* a *míjeny* *vaším špatným, prázdným, nudným a zlým plemenem!*

Nedávno jsem někde četl nesprávný, ba dokonce *naprosto nesprávný* názor o podstatě *lyrického básníka*. Urazilo mě to. Za prvé mě uráží každý *nesprávný* názor, na příklad řekne-li se, že bílek je cennější žlutiku nebo že rýže nedává sílu, ačkoliv s ní Japonci dobyli Port-Arthuru; a druhé je naprosto nesprávné považovat *lyrického básníka* jinak než jako *ideální vrchol subjektivit*; každý jeho *pocit* se stává *pocitem všech srdcí*, stoupá tedy k *objektivitě* a takřka *krystalisuje*. Každý nešťastně milující je „Werther“, každá slušná žena, která nevyšší, je „Lottia“. Goethe vyličil svou *subjektivní* nešťastnou lásku k paní Lottě Buffové tak, že má *věcnou hodnotu* pro *všechny subjektivně* nešťastně milující a pro *všechny* tak *zvané* slušné ženy, které nechtějí vyslyšet, stala se tedy *objektivní*! Kdo by proti tomu chtěl něco namítat, byl by vtělená oposice. A to nemohu ani cítit. Lícím-li horské salaše tak, že každý řekne: „Ano, takové jsou,“ stávám se *subjektivně* *objektivním* básníkem horských salaší, tedy *lyrikem*.

Uznají-li ostatní *moje* slzy za *slzy* *svoje*, *můj* smích za *svůj* smích, *pocítují-li* ostatní *moji* žárlivost a *protrpí* ji jako *svou* žárlivost, *jsem-li* *znící* srdce všech na *neštěstí* *němých* srdcí a *vyslovuji-li* to, *ovšem bez rýmu*, *jsem lyrický básník*! *Lyrický básník* se liší od *lyrického člověka* *pouze* tím, že *první* *vyslovuje*, *co druhý* *zamlčuje*. Diskretnost v *záležitostech* *srdce*, právě tak jako v *otázkách* *pohlavních* nebo *hospodářských*, je *vždy* *pouze* znamením, že někde něco není v *pořádku* a že se to *vyhýbá světlu* *ušedního dne*! *Básník* se nemá *ničemu vyhýbat*!

V jedné vesnici jsem spatřil překrásnou sedmiletou dívčinku. Proto jsem jí daroval třicet haléřů. Běžela ke kupci a koupila si ovocné bombony. Jednoho dne jsem jí dal pouze šesták. Řekla: „Chybí pětník!“ Začervenala jsem se a přidal jsem jí ho. Z jednou stanovené *taxy krásy* nemáme slevovat, to jest snad bychom měli, avšak nemůžeme! Jednou se za mnou přiloučila, třicet haléřů však odmítala. „Vidiš,“ pravil jsem své přítelkyni, „stoupje mě, nechce však dát nejivo, že to dělá kvůli penězům!“

„To je mi zcela nepochopitelné!“ odvětila přítelkyně.

„Protože nejsi idealistka!“ řekl jsem jí. Malíčká se zastavila a řekla: „Nenašel jste na cestě náprstí tašku s dvaceti korunami?! Bojím se domů, maminka mě zbije!“

Moje přítelkyně pravila: „Je to ale neřád, je to ale vyděračka!“

Řekl jsem: „Protože nejsi idealistka! Navedli ji k tomu!“

„Pravděpodobně vlastní matka!“

„Nejsi idealistka! Podle všeho spolužáci!“

Šli jsme za matkou. Vzala děvčátko na paškál. Malá nebyla přivedena do rozpaků, ani nebyla dotčena.

„To mě naved Frantík s Pepíkem, říkali, že třicet haléřů je pro všechny tři málo!“

Řekl jsem: „Ode dneška budeš opět dostávat svých třicet haléřů. Pepík s Frantíkem nepotřebují žádná cukráčka. To jsou muži a ti si musí umět vydělat peníze pěkně sami!“

SANATORIUM PRO NERVOVĚ CHORÉ

(*Nikoliv však to, ve kterém se nacházím*)

Ranní visita.

Za obrovským psacím stolem sedí lékař a dívá se vážně a pátravě jako státní návladní.

Vstoupí delikvent (pacient).

„Prosím, sedněte si — — —“

Přestávka, ve které státní návladní (lékař) vyšetřuje zločince, jde-li o simulování, nebo o paralysu — — —

„Nuže, milý Petře Altenbergu, znám vás totiž již dlouho z vašich zajímavých knih, a dovoluji si proto u tak proslulého muže upustit od konvenčního titulování „pane“. Apropos, vaše čítenky vás prý titulují přímo P. A.!? Tuto čestnou zkratku nedovoluji si sám dosud — — —“

Však k věci! Nuže, milý Petře Altenbergu, co si vezmeme k snídani!?”

„My? To nevím. Já si však vezmu kávu, bílou kávu — — —“

„Kávu?! Tááák?! Nuže kávu, hodně světlou bílou kávu — — —?!? Nuže dobře, kávu — — —!“

„Ano prosím, je to můj obvyklý nápoj, na který jsem už třicet let zvyklý — — —“

„Zcela správně. Jste zde však vlastně proto, abyste si *odvykl* svou dosavadní životosprávu, která vám dosud zjevně nijak zvlášť nesevěčila, abyste zato nabyl *potřebné energie* a abyste alespoň pozvolna začal měnit životosprávu, již jste přivykl, snad příliš přivykl!?! Nuže, zůstaňte tedy prozatím u bílé kávy. Proč však ta rozhodná averse proti čaji?! Možná také pít čaj ředěný mlékem — — —?!“

„Ano, jsem však zvyklý pít bílou kávu — — —“

152

„Pane Altenbergu, máte nějaký určitý důvod, proč považujete pro své nervy požitek ranního čaje za nepřípustný!?”

„Ano, protože mi nechutná — — —“

„Vida, to jsem chtěl právě vědět. Nuže, milý pane, co si berete k té své tolik milované a podle všeho nepostradatelné bílé kávě!?”

„Ke kávě?! Nic!“

„Nuže, musíte si k ní brát něco *konstistentního*. Samotná káva přece nikomu nechutná — — —“

„Neberu si nic; mně chutná jen samotná bílá káva — — —“

„Nuže, velevážný pane, to u nás nejde. Budete mi muset prokázat vaši laskavost, že si k ní budete brát dvě žemle s máslem — — —“

„Nenávídím máslo, nenávídím žemle, nejvíc však nenávídím žemle s máslem!“

„Nuže, tuto nenávisť již odstraníme! Můj milý, dokázal jsem již jiné kousky — — —. Tak a nyní se v klidu odeberte na verandu k snídani. A ještě něco: Máte ve zvyku po snídani odpočívat!?”

„Podle toho — — —“

„Podle toho neexistuje. Buď odpočíváte, nebo se pohybuje — — —!“

„Tak si tedy odpočinu — — —“

„Nikoliv, tak se tedy púlhodinku projdete — — —!“
Delikvent opouští vrávoravě úřední místnost a ode-
bírání se na verandu k *nástupu trestu*: k snídani zostřené
dvěma žemlemi s máslem.

O několik dnů později. Státní návladní: „Nuže, jen pohlédte, milý, slavný básníku, výraz vaší tváře je již mnohem uvolněnější, řekl bych lidštější, nezaopatý tolik fixními ideami — — —. Uškodily vám ty dvě žemle s máslem?! Tak vidíte!“

153

Nikoliv, neuškodily mu, protože je denně na dvoře rozdrobil slepicím — — —.

Odpovědní visita.

„Pan Peter Altenberg se má ihned dostavit k panu řediteli — — —.“

„Prosím, posadte se!“

Zakázal jsem vám přísně požívání alkoholu — — —.“

„Ano, pane řediteli — — —.“

„Poznáváte tuto baterii prázdných lahví od slivovice?!?“

„Ovšem, jsou moje — — —.“

„Byly dnes ráno nalezeny pod vaší postelí — — —.“

„Ano, kde jinde by bylo možno je nalézt?! Uschoval jsem je tam — — —.“

„Jak jste si tento jed opatřil v mém ústavu?!“

„Někoho jsem podplatil. Za dvě koruny to jeho čistě svědomí nepřipustilo. Tak jsem mu nabídl tři.“

„Nejste tedy v této věci vinen; vinníkem je nepoctivý sluha! Poženu jej k odpovědnosti, ačkoliv je zde zaměstnán již dvacet pět let, a *pokud jsem mohl sledovat, choval se vždy bezvadně* — — —.“

„Ještě včera jste mi přece, pane řediteli, říkal, že jsem ve vašem ústavu pravidelnou a solidní životosprávu omládl o dvacet let a že by mě taktika nikdo nepoznala?!“

„To jsem řekl z *pedagogických důvodů*, abych posílil vaše sebevědomí — — —.“

„Mohu si, pane řediteli, později ty prázdné láhve od slivovice od vás nechat odnést?!? Dostanu totiž za každou šest haléřů nazpět — — —.“

Ředitel k nepoctivému zaměstnanci: „Anton, jak jste se mohl opovážit po pětadvaceti letech bezvadné službě opatřit pacientovi za úplatek takové množství

loňalky, i když se jednalo o proslulého, podivínského básníka?!?“

„Ale pane řediteli, kdybych to nebyl dělal už léta u několika set alkoholiků, byli by nám už třetí den utekli a měli bychom ústav prázdný!“

„No dobře, dobře, postarejte se však od nynějška alespoň o to, aby se nenacházely prázdné láhve — — —.“

„Pane řediteli, to mi udělal z pomsty Franta, že si vedle tolik přivydělám — — —.“

Ředitel k sluhovi jménem Franta: „Franz, starejte se o vlastní věci! Privyděláváte si přece dost tím, že necháváte naše alkoholiky, aby si začínali s našimi hysterickami — — —. Každý máme svůj resort. V našem ústavu musí být pořádek!“

Když jsem se připravoval k první zkoušce z botaniky ve „skutečné přírodě“, v botanické zahradě, a učil se dokonale znát každý strom, keř i květ, milovat je, obdivovat se jim, rozumět jim, a přesto vždy na každý z nich *pohlížet s úžasem*, byl jsem zkoušen z „vyschlého alba“ rostlin:

„Nuže, co je to za rostlinu?!“

Bohudík neměl jsem ani tušení, protože dosud jsem si „rostliny“ představoval *jinak*. Nežijeme přece v Egyptě, kde vyschlé mumie připadají *evropským idiotům krásné?! Pohlďte*, byla to „Scorzonera“ čili „babí zub“, která je v *lisovaném* stavu takřka nepozná-
telná, protože se *lisováním ztrácí* její charakteristická *šťavnatá místa*. Pamětliv svých drahých jasných a svě-
žích rostlin v botanické zahradě, řekl jsem krátce a odevzdaně: „Tuto rostlinu neznám!“ Propadl jsem, ale byl bych se beztak nikdy nestal medikem, protože narodí-li se už člověk z vůle osudu k tomu, aby pomá-
hal a léčil, nepotřebuje to několika hloupými zkouškami *oněm páním* teprve dokazovat. Moje prathese zní: Kdo nebyl sám těžce nemocen, nerozumí *přírozené vůbec* ne-
moci! Kdo sám „nestál na okraji propasti“, nemůže z *propasti nikoho zachraňovat!* Pouze s *naprostým ži-*
votním štěstím můžeš si vybojovat, abys *pomáhal ji-*
ným! *Levněji to božský osud* na této planetě nedál Ro-
zumíte tomu, *šarlatáni?! Huby plechové, zloději honorářů?!*

Prostopášníci, kuplíři, pochlebníci, hráči, úplatkáři, lháři, podvodníci, svátlivci, zrádci, lakomci a marnotratníci, drzouni, závistivci!

Doplnil bych to:

Lidé, kteří nejsou *fanatickými milovnými přírody*, lidé, kteří *rádli* jedí nestravitelná jídla a tvrdí, že jim to neškodí, muži, kteří tvrdí, že krásné *punčochy* jsou krásnější než krásné *nohy*, lidé, kteří říkají, že jim nezá-
leží na spánku, ženy, které říkají: „Máš-li mě rád, kup mi ten smaragdový prsten!“; muži, kteří říkají: „De gustibus non est disputandum!“ Jejich gusto je opravdu *mimo* diskusi, neboť je nevyčítelně nechutné. Dále lidé, kteří neustále touží po „*klasickém* repertoiru v divadlech“, a ti, kteří říkají: „Je sice stará, ale tu a tam přelétne“ její tváří záblesk bývalé krásy.“ Ani „tu“, ani „tam“. Dále ti, kteří říkají: „Bez vlastní koupelny je vyloučeno udržet se v čistotě!“ A ženy, které říkají: „Proč bych měla být *právé* já lepší, příjemnější a skromnější než všechny ostatní?!“

Tedy, celý ten *Dante* není rovněž tím, za koho byl dosud považován! Je totiž neúplný.

Každý kulturní člověk by měl mít pero, které by ně-
jak souviselo s jeho osobností. Je nutné, aby si prostě
neuměl vůbec představit, že by mohl psát jiným perem.
Každé jiné by mělo pro něj být přímo *překážkou*
v myšlení, *potlačováním* pocitů, kdežto pero, jež k ně-
mu patří, přenáší jeho duši téměř samo na papír a pře-
tváří ji v písmo.

Mám modré ocelové pero značky Kuhn 201. Čím víc
ho užívám, tím je lepší a lehčí, jako cremonské housle.
Často se mi zdá, jako by předbíhalo „let myšlenek“.
Spoléhám se na ně jako na jistého, uslechtilého vůdce.

Před dvěma lety mi napsal jeden zahraniční psycho-
log: „Potřebuji pro své začaté dílo — — — co byste mi
mohl sdělit o způsobu své tvorby?!?“

Odpověděl jsem ihned: „Modré ocelové pero Kuhn
201, velký, kvartový formát papíru, silná lepenková
podložka, abych mohl psát, leže v posteli. Klid duše
a trochu peněz. Všechno ostatní je vedlejší!“

Řekne-li mi mladá dáma: „Píši pouze tím a tím
perem,“ je mi hned duševně bližší. Řekne-li to starší
dáma, považují to za vrtoch.

Nepoužívat určitého druhu pera je znamení „chybě-
jící individuality“, prohlásil by modernista.

Já však říkám pouze něžně a skromně: „Modré
ocelové pero Kuhn 201, díky tobě!“

Četla těžko pochopitelné knihy, pracovala bez pře-
stávky od šesti ráno do jedenácti večer, živila se hlavně
čajem s nalámaným černým chlebem, nikdy si nestěžo-
vala, byla vždy v dobré náladě a život považovala za
nevyhnutelnou, těžkou povinnost, proti které je prostě
nemožné bojovat. Nemohla pochopit, jak člověk může
být tak *bláhově drzý* a dožadovat se v životě něčeho,
když se doslova tisíc mocností spiklo proti našemu ži-
votnímu štěstí. *Přestože* byla mladá, čilá a krásná,
neustále se poddávala a zpívala si, jako by na světě šlo
vše hladce, a dokonce radostně. *Nikdy* ani jediný tra-
gický tón *opuštěné bezmocnosti*. Povinnost ji *ovládala*,
jako ideální dirigent ovládá orchestr, nechápala
uzpouru proti osudu a přijímala vše jako *nevyhnutel-
nou nutnost* tohoto života. Proto, *jen a jen proto* si zpíva-
la a každá koruna, kterou dostala, byla pro ni radostná
a *neočekávaná* událost v jejím něžném, *přezíraném*
životě!

Dnes, 3. června 1916 v 1/2 11 dopoledne oslovil jsem na rohu naší ulice mladou žebrající ženu, kterou bych za jiných okolností, na příklad na venkovském vzduchu a s venkovským zaopatřením, dokázal během šesti týdnů proměnit v oslnivou krásku. Měla na ruce překrásnou, něžnou, bělostí zářící spící dcerušku ve stáří čtyř let. Daroval jsem ženě dvacet haléřů. Později řekla: „Konec konců nevede se mi tak zle. Můj muž je v blázinci a své čtyři děti mám v jeslích, oběd jim dávám s sebou, ale večer spí u mne. Peru, mimo dům, mám pět korun denně a stravu. Jen v pátek, když je den žebráků, postavím se tady a nepracuji, protože moje malá Johanka je *tak krásná*, že mi žebření vynáší víc než těch pět korun a stravu. Tak malá je moje krásná Johanka, a už chodí se mnou vydělávat!“

Nedodržela již tři schůzky přesně v pět. Přesto mu napsala: „Přijď, prosím, zítra přesně v pět!“

Přišel přesně v pět, přinesl tmavočervené karafiáty a bílé chrpy, lahvičku parfumu „Cuir de Russie“ a jemné růžové mýdlo.

Nebyla však doma.

Čekal do osmi. Položil květiny, parfum, mýdlo na polštář její postele a odešel.

Příštího dne si jej pozvala opět přesně v pět.

Přinesl tři páry světlešedých švédských rukaviček, tmavočervené karafiáty a bílé chrpy.

Nebyla však doma. Čekal do osmi.

Příštího dne psala: „Přijď přesně v pět.“

Pomyslíl si: „Co bych jí zase zítra koupil, abych jí udělal radost — — —?“

Oblečena v hluboký smutek, seděla v zlatém slavnostním sále, kde byly na programu „Písne o zemřelých dětech“ od jejího zesnulého chotě, komponované na paměť jejích zesnulé jedenáctileté dcerušky. Pěvkyně zpívala přirozeně, nástroje mumlaly a nařikaly. Kdosi opatrně vklouzl do sálu a posadil se, jiný opatrně vyklouzl ven. Předstíralo se pohnutí. Dáma v hlubokém smutku tu seděla a ukryvala před lidmi své utrpení — — — Předstírala se pohřební nálada. Zakašlal-li někdo, ihned se ozvalo: „pst!“ Ona možná vzpomínala na břeh Wörtherského jezera, kde se její dítě i manžel opalovali v záři slunce — — —

Vedle ní seděl někdo, kdo by jí byl ze srdce rád odňal její utrpení — — — Byl však zcela bezmocný. Pomyslí si jen: „Jak jsme bezmocní v ochotě pomáhat!“ Potom jí nabídl bonbony, „Crème de Mokka“ — — — „Mám rukavičky, nemohu sejmut staniol,“ pravila tiše. Začervenal se, že jí může prokázat službu — — — Provedl to s tak bojácnou opatrností, že se pousmála. Ano, usmála se. Třetí „Píseň o zemřelých dětech“ plakala: „tá dá tá, tá dá tá, tá dá tá dá tá dá tá — — —“

Básník, který není *sociálním demokratem* a který dokonce s ohledem na nenávisť a pchrzení lidskými předsudky, *zvyklostí zakořeněnými*, není *anarchistou*, není *básníkem!* Kdo miluje *sebe*, svou *rodinu*, své *děti* a svůj *klid* víc než cizí, vzdálené lidstvo, není *básníkem!* *Básní*, nikoho však *nezastupuje!* Nemluví za nikoho, ani pro nikoho! Není *praporečnickem* v bitvě světa! *Baví*, *dojímá*, nic však *neléčí!* Není *lékařem nemocného* lidstva, a proto není ani *básníkem*. *Básní* pro *zdravé* a *spokojené*, a ti ho nepotřebují. *Ti* si pomohou a *obejdou* se i *bez něho!* *Básník* říká to, *pouze* to, čím *všichni* ostatní *stůňou* a *trpí*, že *to nemohou* a *nesmějí* vyslovit! *Jinak* by ho *nebylo třeba*. *Od rýmů*, *veršů* a *frází* možno *klidně upustit!* *Jedna dáma* ze společnosti mi *řekla*: „*Chceme od vás, básníků, abyste nás pouznášeli, těšili!*“ *Šneka* *starého*, *to* by se vám tak *hodilo*, *vy trubci* *pracujícího vývoje světa!*

Teprve nad dopisem svého opravdového, svého nejlepšího přítele F. W. (píše neslýchaně hbitě na výtečném psacím stroji) jsem dospěl k poznání, že mi náhle svítilo, k nejjednoduššímu poznání, že dopisy lze psát *dobře* jenom *tak*, aby příjemce dopisu měl dojem, že *slyší* pisatele nahlas a výmluvně *hovořit*, jako kdyby seděl vedle něho. *Umění psát* dopisy tkví pouze ve schopnosti umět v jediném dopise úplně vyrovnat rozdíl mezi *tiše* píšícím a *nahlas* mluvícím. Všechno ostatní je literární podvod, vavřínový věnec na prasečí hlavě. Temperament, nectnosti, zvláštnosti, drzost i hloupost, vše musí *pronikavě zazníti*, znít a znít, jinak je to vyumělkovaná, prolhaná, a proto i zbytečná věc. Dopisovou momentku!

Jednou za mnou přišel jeden z mých přátel, hodinář Josef T. Pochoval svou překrásnou tříadvacetiletou snoubenku.

„Petře, znáte mne, pomozte mi! Nápis od vás na mramorový pomník! Kdy mohu doufat, že vás něco vhodného napadne?!“

„Ihned,“ odvětil jsem uprostřed ulice, „anebo nikdy!“
Vytáhl poznámkový sešit.

Psal jsem:

„Byl jsem hodinář Josef T.

A potom jsem se octl tvou zásluhou v ráji — — —“

A nyní jsem opět hodinář Josef T. — — —“

Tak rychle, obratem, nutno vyjádřit své lidství. Později se z něho stane fádni omáčka. Proto je tolik fádních omáček — — —“

Napsal jsem obchodnímu domu s módním zbožím G.: „Moje drahá třináctiletá přítelkyně popelavě světlých vlasů a světlešedých očí s černými řasami rozprostírá přede mnou již několik dnů na louce pokryté prachem silnice několik málo nepatrných hedvábných hadříků a říká: „Který je nejkrásnější? Že tento šedý s fialovými nitkami — — —?“ Zeptal jsem se jí, co tyto hadříky představují, a ona odpověděla: „Ty je těžko sehnat. Jedna moje přítelkyně má sestru zaměstnanou v krejčovském závodě ve Vídni. A protože mě má tato přítelkyně ráda, tak mi jich deset dala. Ostatním děvčátům však říkáme, že to jsou jen hadříky na otírání per. Protože kdyby věděla, že nejsou k ničemu a slouží nám jenom pro potěšení, byla by velice dotčena, že také nějaké nemají — — —.“
Po tomto dopise mi obchodní dům s módním zbožím G. poslal pro moji třináctiletou přítelkyni velký karton rozkošných hedvábných zbytečků, hedvábných hadříků obzvláště krásných japonských a indických vzorů. Večer se sešlo na louce deset školaček a schoulyly se do kroužku, v jehož čele s kartonem téměř kralovala moje malá, nadšeně zbožňovaná přítelkyně, dcerá obuvnického mistra. Vyzdvihla vysoko každý hedvábný hadřík a ukazovala jej celému kroužku děvčat, oněmělých údivem. Nejstarší děvčátko řeklo: „Dostane se od každého hadříku koupit tolik látky, že by bylo možné dát si z ní ušít celé šaty?“ — „K čemu bys je, hloupá huso, potřebovala, nejsou tyhle hadříky mnohem hezčí?!“ odpověděla moje třináctiletá svěťtice. Silniční prach, který zdvihly automobily boha-

ne?! Kdybych byl tehdy v kavárně Central právě počítal, kolik měsíců jsem nezaplátil kávu, nebyl by se Arthur Schnitzler pro mne rozehrál, Ber-Hofmann by nebyl pořádal literární večírek, Hermann Bahr by mi nebyl napsal. Karl Kraus by ovšem býval za každých okolností odeslal balík mých skizz S. Fischerovi, protože je osobitý a nelze ho ovlivnit. Všichni společně mě však „udělali“. A čím jsem se stal? Šnorerem!

Alespoň jednou v životě bych si přál poznat milenecký nebo novomanželský pár, v němž by muž nehovořil s přehnanou, starostlivou něhou o kouření své ženy: „Aničko, už zase jsi překročila své pensus; povolil jsem ti tři cigarety denně, jednu po snídani, jednu po obědě a jednu po večíři. Doufám, že jsem v každém směru ohleduplný manžel — — —.“ Ne, to nejsi, pse! Chtěl bys jí pomáhat právě v tomhle, ačkoliv nemáš nejmenší tušení, osle, kolik narkotika potřebuje, aby snesla tvou nudu nebo aby se slušným způsobem opojila! Žádná žena nevykouří víc cigaret, než kolik jich nutně potřebuje, protože ženy jsou lépe než muži nadány kontrolovat, kolik požitků snesou, neboť jsou blíže zákonům nevědomé přírody a umějí jim tedy lépe naslouchat! Nenávidím muže, kteří zaměřují něžnou pokryteckou starostlivost téměř vždy na kouření svých milovaných žen, které jim připadá přehnané. Nemají nejmenší tušení o úzkostlivé hygieně ženského těla a ženské duše! Od nevěnné opojině, ba často osvobozující cigarety chtěli by je však něžně uchránit! Všechna nezvedenost, která se pak ponenáhlu a nenápadně rozvíjí, začíná u každé ženy tím, že jí nejsou dopřány nevěnné radosti!

„Móda“ je sama sebou *estetický zločin!*

Nechce nic *definitivně* dobrého, krásného, účelného. Chce „neustále něco *nového!*“!

Chce, aby se všechno potácelo od *jednoho* omylu k *druhému*. Žije z omylu, který ustupuje jinému omylu. Žije z *dětských* změn. Móda vykrmuje krejčí, ševce a kloboučníky.

„Letos se nosí...“ je *zločinná* zbabělost.

Umělecká, jednoduchá věc, odpovídající zákonům hygieny, má se nosit stále a věčně.

Lehký slaměný klobouk s jemnou, širokou hedvábnou stuhou nevyjde nikdy z módy. Ani panama, ani sombrero. Ani bílá piková blůza. Ani široký kožený pás. Ani volná, plisovaná zvonová sukně. Ani široká, pohodlná americká obuv s nízkými podpatky. Ani španělský šál.

„Z módy“ vyjdou jen omyly a dětinské hračky, stvořené velkomyslností krejčí a kloboučníků.

Tvůj oděv buď tvým osobitým výrazem a zároveň tvou nejjemnější uměleckou pokožkou!

Rukávník, tato široká, pohodlná a ne drahá část oděvu nesmí již nikdy vyjít z módy. Rovněž zde existuje v těchto fázích vývoje konečně *dosážený cíl*. Organické změny nejsou k tomu, aby opatrovaly objednávky živnostníkům, nýbrž k tomu, aby se po mnoha omylech dospělo konečně k *dokonalosti!*

Kultivovaný člověk má povinnost *postavit se* proti libovolným změnám módy. „Letos se nosí...“ je

zločinná pitomost. Co je nám do bilancí krejčí, kloboučníků a ševců?!?

Pohodlnost, trvanlivost, jednoduchost, přirozenost... pouze v tom záleží krása oděvu.

Rozhoduje *kvalitní látka* a *napravitelná pohodlnost*. Řídit se otrocky módou dne a hodiny je slabomyšlnost!

Široká bílá blůza z anglického zefiru s krátkým stonjatým límcem a s jemnou anglickou vázankou, slamený klobouk s širokou hedvábnou stuhou, volná zvonová sukně z anglické látky, široký bílý nebo černý pás nemohou *nikdy* „vyjít z módy“. Co může vyjít z módy, nebylo ani jedinou hodinu hodno, aby to nosil kterýkoliv kultivovaný člověk!

Řídit se *módou* je samo již *hluboká nekulturnost*. Dokazuje to *otrockou povahu*.

„Letos se nosí...“ je zločinné slovo nekultivovaného člověka.

„Nosí se věčně!“ je výraz *člověka kultivovaného*. Horalé z Grossglockneru mají již po staletí touž výstroj, přizpůsobenou *určitému účelu*. Také my máme v životě dosáhnout určitých cílů a vrcholů. Máme zbaběle dopustit, aby nám v tom „móda“ zabránila?!?

Přenechme ji „hřskům“, kteří neznají v životě *žádný účel ani cíl*. Ti se mohou „honit za módou“.

Právě tak jako se jeden člověk liší od druhého, právě tak jako každý má představovat odlišný, zvláštní a osobitý svět, i oblek má na první pohled *vyjadřovat* tento osobitý svět. Osobnost se nikdy nepítá: „Co se nosí?!?“, nýbrž autoritativně řekne: „Nosím tohle!“

Pro každou dámu existují její ideální šaty, ideální klobouk, ideální obuv, ideální pás, ideální slunečník. Jak by poškodilo vznášenou lidskou různorodost, kdybychom se zbaběle a skepticky řídili módou?!?

Jako se báseň vykomponuje téměř sama z básnického organismu, musí si každá dáma vybásnit ze svého nejvládnějšího, vnitřního určení svůj oděv!

„Zbláznila se“ je pak čestným titulem „její osobní odvahy“. Barva, tvar a druh tkaniva tvé bluzy a knoflíky nebo stuhy na ní nechtě jsou právě tak výrazem tvé osobitosti jako sta jiných vlastností celé tvé bytosti!

„Slečno Isabelo, co to máte za zvláštní bluzu?“

„To je bluzá Isabela!“

„A tato deštníková rukojet, prosím?!?“

„To je deštníková rukojet Isabela!“

Buď tím, čím jsi! — — —

Ne méně a ne více — — —

Avšak tím buď!

Vždy a ve všem!

Mám ve svém pokoji smrkové větvičky, jejichž „kočičky“ kvetou žlutou až malinovou barvou.

Zatřepe-li se jimi, létá z nich pokojem nažloutlý prach.

Moje pokojská řekla: „Ten žlutý prach z těch smrků ků nám tady ještě scházeli! Nemáme snad dost toho šedivého z ulice?!“

Odvětil jsem jí, že je to věc, kterou se množí les!

„Ve vašem pokoji? To by mi ještě scházelo, abych musela uklízet celý les!“

„U mně z toho však nebude nic!“

„Tak se mi zdá, že u vás nebude nikdy z ničeho nic!“

Můj strýc Emmerich neměl srdce. Spekuloval a jako pravé kupoval kopie starých obrazů, které se později ukázaly zčásti opravdu pravé. Konečně přišel na mizinu. Jako kluci jsme právě ten večer „ekonomického Sedanu Emmerichovy firmy“ seděl u večere a náš strýc nám dokazoval s pomocí své bible, Silbersových Sportzeitung, že „Větrná čtyřka“ musí v neděli určitě vyhrát. Mimo to měl privátní typy přímo ze stáje. Pojednou vzhlédl a viděl, že žena s dcerou tiše pláčí. „Kdybych jen věděl, proč ty holky zase řňukaj?!“ Přirozeně, že řňukaly pro vyhozené peníze. Pro co jiného ženy vážně pláčí?! „Větrná čtyřka“ skutečně nevyhrála a náš strýc se vracel úplně zamyšlen na vysoké střeše elegantního sportovního omnibusu (sedadlo deset korun) k domovu, vyzbrojen stejným dostihovým dalekohledem, jaký měl hrabě Niki Esterházy. Teta naškala bez ustání: „Věno našich ubohých dcer!“ „Vychovávej děti tak, aby nepotřebovaly žádné věno!“ řekl strýc. Když vydražil svou sbírku obrazů, pro kterou se mu rodina po celý život posmívala, ukázalo se, že byla cennější nežli všechny peníze, které prospekuloval. Rodina, nazývající jej dosud lehkomyšlným, začala jej nyní nazývat podivuhodným. Teta však rekla: „Emmerichu, v nitru jsi přece jen dobrý člověk!“

Pravila: „Nejkrásnější je radniční park v noci; čerstvý, nádherný vzduch a žádni lidé!“

Odvětili: „Potěšte se jednou nádhrou radničního parku ve dne, *jednotlivými* stromy, překrásnými keři a podrobnostmi jejich *tejemství!*“

Odvětila: „K tomu jsem příliš málo *realisticky* založena. Nepotřebuji jasnost, podrobnosti, potřebuji pro svou duši temnou romantiku *temné, záhadné nejjasnosti!*“

„Jedním slovem, jste husa!“

Žena, pro kterou jsem všim — — —. Fuj tajfl!

„Udělejte ze svých poznatků *sys'ém*,“ radil mi člověk, který to se mnou myslel dobře.

Udělat systém ze svých poznatků znamená utopit několik málo životaschopných pravd v mrtvém moři lží!

Ke zpěvu patří svatá *trojice*: jemné ucho, jemná duše, jemný duch! Lidé mají však většinou nanejvýš jemné ucho. A ani to většina nemá.

Rozešli se při výběru japonského koše na papír. Řekla: „Jaké štěstí, že k tomu nedošlo teprve v posteli!“

Lidské vztahy.

„Chceš raději vanilkovou nebo malinovou zmrzlinu?“

„Když jsi tak laskav, tedy prosím vanilkovou.“

„Pane vrchní, přineste malinovou zmrzlinu!“

Ve skutečnosti je tomu totiž vždycky tak.

„Pohlavní život mých dětí je naléhavou a zneklidňující starostí mých dnů i nocí,“ řekla mi jedna vzne-

šená žena. Starostí ostatních jsou sloužící, šaty a klobouky.

Ženo, způsob tvé chůze, když pomalu vystupuješ nebo sestupuješ po hotelovém schodišti, je již tvým „životopisným essayem“, zveřejněním tvé skutečné, neklamné ceny!

Věřit krásné ženě je totéž, jako věřit, že kukačka v letním lese tak kouzelně kuká jen kvůli nám!

K básněni patří především *paměť*! Musíme totiž umět *současně* myslit na všechny *krásné* a na všechny *ošklivé*, na všechny *ušední* a na všechny *neobyčejné*, na všechny *směšné* a na všechny *tragické* věci života.

Založit rodinu znamená omezit latentní přátelství, postáčující na osudy miliardy lidí, na osud *jedné* ženy a *dvou* až *pěti* dětí.

Pišeme, aby to mohl *jiný* číst.

Něčitelný rukopis je proto *něčím nesmyslným*.

„Máte *přehnané* čitelné písmo,“ řekl mi jednou kterýsi psycholog.

Ke všemu, ke všemu patří cit. I knoflíček u košile drží lépe, je-li přišit s citem — — —.

Rukypolíbení může být posledním *projevem úcty* nebo prvním *tělesným stykem*!

Genialita.

Slepá Helena Kellerová řekla: „Aniž se přeceňuji, nevěřím, že by kterýkoliv vidoucí mohl mít tak hluboký požitek z uslechtilé růže jako já, vezmu-li jí do dlaně a napiji se její vůně!“

Ti, kteří se *mně* posmívají, budou jednou *nad sebou* plakat!

Ujasnit lidem cenu vydatného spánku, který končí sám od sebe, je cennějším skutkem nežli všechna dramata a básně na celém světě!

Seděl jsem jednou se dvěma „padlími“. Jedna byla stará, vyřízená, rozdrčená životem jako moucha plácačkou. Druhá byla mladá, kvetoucí. Stará byla neuvěřitelně veselá a mladá neuvěřitelně smutná. Zeptal jsem se staré: „Poslyš, jak je tohle možné?!“

Odpověděla mi: „*Koukni, ta to ještě nemá zapotřebí, aby byla veselá* — — —!“

Když zde tak *sedím* a *čekám* a *začínám* být *nervosní* — — — tak je to láska!

Bůh *myslí* v *geniích*, *sní* v *básnicích* a *spí* v *ostatních* lidech.

Proč jsou *geniové* většinou *nesnesitelní*?
Protože jsou *geniové*.
Jinak by byli *líbezní blbci*!

200

Neustále se k jistým věcem vracet?!? Ano, neustále se vracíme k tomu, že dvě a tři je pět.

„Petře, o čem hovoří tak inteligentní člověk, jako jste vy, celé hodiny s takovou osobou?!?“

„— — — O tom, o čem hovoříme s antilopou, gazelou nebo s kolibříkem! *Obdivujeme* se jím!“

„*A nenudíte se s ní nikdy*?!“
„*Ne, ona se mnou*!“

Ředitel gymnasia říkal při loučení každému abiturientovi: „*Staaňte se generálem*!“ Domníval se, že v každém povolání je to možné dotáhnout až na generála!

„*Jsem unaven* — — — avšak nutno se přemáhat,“ řekl idiot. „*Kam bychom přišli, kdybychom si stále ulevovali*?!“

„*Jsem unaven*,“ řekl parní kotel, „*avšak nutno se přemáhat*.“ Vtom praskl.

Všední žena nás zbavuje tragiky *přemýšlení* o nás samých!

Prizpůsobuje nás skutečnosti a chrání nás před nejistými, a přesto možnými „*budoucími světy*“, které by mohly vykvést z našich přebytečných sil. Spotřebuje sama tvé přebytečné hybné síly, zdánlivě tě osvobozuje a vrací tě neustále do „*normálního stavu*“!

Všechny tvé sny, utopie, tušení pravdy a vášně přijímá stejně láskyplně ve svém klíně! Tím, že v tobě

201

vzbudí naději, že se v tvém synáčkovi nebo dcerušce splní ideály, kterých jsi sám nedosáhl, dokáže tě ochránit od všeho, co se ti zdá nesnesitelným. Podvádí tím přirozený vývoj o celé generace! Bere ti tvé ideály, aby je přenesla na děti, které je pak nikdy nesplní!

Zbytečné a nutné — — — peklo a ráj!

Filosofie.

Dělím své známé ve dvě hlavní kategorie — — — na ty, kteří mi říkají: „Poslyšte, milý Altenbergu, nic mi do toho není, přirozeně, samozřejmě, ale proč vlastně nosíte ve městě kožené kamaše?!? Na venkově nebo při lovu na kachny jsou docela praktické — — —“ a na ty, kteří mi to neříkají.

Prozatím mi to řekl každý!

Existují tři druhy lidí, kteří *nemají* peníze: Marnotratníci, lakomci a chudáci.

Řekne-li mi někdo v řeči: „Můj milý, upozorňuji vás, že jsem přísně konservativní!“ připadá mi to, jako kdyby mi řekl: „Můj milý, upozorňuji vás, že jsem se už několik měsíců nemy!“ Cože, ještě na tobě lpí *všechna špína minulosti?! Fúj!*

Dřevěná mříž při stezce z Mieselského údolí na Schneeberg.

Lidé říkají: „To patří tobě a to patří mně — — —“.
Dokonce i v horách!

Jen židé jsou tak nevychovaní, že se mne ptají, proč neustále nosím na tlusté šnurce ze zeleného hedvábí dvě rozkošné automobilové píšťalky, sirény. Křesťané se nezeptají nikdy, pomyslí si rovnou: „Protože je blážen!“ Židé si otázku ponechávají alespoň trochu naděje.

Vesnická silnice.

Mladá dívka se procházela v podvečer několik hodin nahoru do ů, nahoru dolů ztichlou a osamělou vesnickou silnicí.

Nic se nepohnulo.

Tu pravil básník dívka: „Nač myslíš, dívko?!?“
„Na nic,“ odpověděla.

„Z tohoto *nic* tvoříme naše nejhlubší básně,“ řekl básník.

Moje pokojská a rozkošné české děvče z kuchyně neměly právě co do úst. Koupily si proto za poslední peníze lahůdku, obrovský tmavozelený meloun, uvnitř červený s černými jádry, najedly se ho až k *prasknutí* a měly pak celou noc žaludeční křeče. Když jsem jim to vycítal, řekly mi: „Božínku, člověk chce přece mít taky něco ze života!“ Ano, *žaludeční křeče!*